Napredno korištenje operacijskog sustava Linux 3. Mrežni protokoli

Petar Šegina Nositelj: doc.dr.sc. Stjepan Groš

Sveučilište u Zagrebu Fakultet elektrotehnike i računarstva

26.03.2018

Sadržaj

- 🚺 Osnovni protokoli mrežne komunikacije UDP i TCP
- 2 HTTP(S)
- 3 Upravljanje udaljenim računalom SSH
- 4 Imenovanje računala DNS
- Upravljanje datotekama SCP, FTP, FTPS, SFTP
- O Dinamično generirani sadržaj (F)CGI
- e-mail, kalendar i kontakti
- Vrijeme NTP
- VPN

Mrežni protokoli

Open Systems Interconnection Reference Model

- Fizički sloj Ethernet, USB, ISDN, 802.11, Bluetooth
- Podatkovni sloj Ethernet, ARP, MAC, CSMA/CA
- Mrežni sloj ICMP, IPsec, IPv4, IPv6, AppleTalk
- Transportni sloj UDP, TCP
- Sjednički sloj SOCKS, SAP, RTP
- Prezentacijski sloj MIME
- Aplikacijski sloj DNS, DHCP, FTP, HTTP, SMTP

Request For Comments

A Request for Comments (RFC), in the context of Internet governance, is a type of publication from the Internet Engineering Task Force (IETF) and the Internet Society (ISOC), the principal technical development and standards-setting bodies for the Internet. (...) RFCs have since become official documents of Internet specifications, communications protocols, procedures, and events.¹

¹https://en.wikipedia.org/wiki/Request_for_Comments

UDP i TCP

- Transportni protokoli izgrađeni nad IP Internet Protocol
- Nisu jedini SCTP, RDP, ...²
- User Datagram Protocol
 - RFC 768 https://tools.ietf.org/html/rfc768
 - Jednostavan mehanizam slanja poruka među računalima
- Transmission Control Protocol
 - RCF 793 https://tools.ietf.org/html/rfc793
 - Pouzdan, uređen, otporan na greške

6/41

Poslužitelj i klijent

- netcat
 - (...) a simple Unix utility which reads and writes data across network connections, using TCP or UDP protocol.³
 - Poslužitelj

- Klijent
 - nc $\{-u|--udp|-t|--tcp\}$ localhost 9998
- telnet⁴
 - teletype network
 - RFC 15 https://tools.ietf.org/html/rfc15
 - Klijent se može iskoristiti i kao TCP klijent
 - telnet localhost 9998

7 / 41

³man netcat

⁴https://en.wikipedia.org/wiki/Telnet

TLS - Transport Layer Security

- Protokoli koje smo naveli su jednostavni i javno čitljivi
- Komunikaciju možemo zaštiti tako da prije pisanja i čitanja podatke kriptiramo
 - Sloj omotač oko prijenosnih protokola
- https://en.wikipedia.org/wiki/Transport_Layer_Security
- TLS v1.2 RFC 5246 https://tools.ietf.org/html/rfc5246

HTTP(S)

- Hyper Text Transport Protocol (Secure)
- TCP 80 i TCP 443
- RFC 2616 https://www.ietf.org/rfc/rfc2616.txt
- Primjer ručnog slanja HTTP zahtjeva
 - echo "GET / HTTP/1.0 $\n\n$ " | nc google.com 80
 - Nakon nekoliko preusmjeravanja dobivamo Google početnu stranicu
 - echo "GET / HTTP/1.0 $\n\$ " | nc google.com 443
 - Ne dobivamo odgovor Google očekuje zahtjev kriptiran TLS-om

Slanje TLS zahtjeva

- Ukoliko radimo ručno sa TCP, moramo sami odraditi i sav posao TLS-a
- openssl s_client SSL/TLS client program⁵
 - echo "GET / HTTP/1.0\n\n" | openssl s_client -ign_eof⁶
 -connect google.com:443

how-do-you-pipe-echo-into-openssl

Petar Šegina (FER)

⁵man openssl s_client

⁶https://stackoverflow.com/questions/19147280/

curl i wget

- Za rad sa HTTP(S) poslužiteljima možemo koristiti i alate koji su izravno namijenjeni za to
- curl
 - is a tool to transfer data from or to a server, using one of the supported protocols (DICT, FILE, FTP, FTPS, GOPHER, HTTP, HTTPS, IMAP, IMAPS, LDAP, LDAPS, POP3, POP3S, RTMP, RTSP, SCP, SFTP, SMB, SMBS, SMTP, SMTPS, TELNET and TFTP)⁷
- wget
 - is a free utility for non-interactive download of files from the Web. It supports HTTP, HTTPS, and FTP protocols, as well as retrieval through HTTP proxies.⁸
 - wget -r --tries=10 http://fly.srk.fer.hr/ -o log9

⁷man curl

⁸man wget

⁹man wget

Postavljanje vlastitog HTTP poslužitelja na internet

GitHub Student Pack

- https://education.github.com/pack
- Nudi mnogo korisnih alata za razvoj softvera
- Uključuje besplatnu .me domenu na Namecheapu
- Uključuje \$50 DigitalOcean kredita dovoljno za 10 mjeseci jednostavnog poslužitelja
- Nije jedini izbor, ali je odličan za početi (jer je besplatan)

DigitalOcean

- https://www.digitalocean.com/
- Infrastructure-As-A-Service provider
- Kreiranje Virtual Private Servera unutar 60 sekundi na više lokacija na svijetu
- Naplaćivanje po satu¹⁰

¹⁰https://www.digitalocean.com/pricing/

Namecheap

- https://www.namecheap.com/
- Popularan registar domena
- Omogućuje kupovinu i postavljanje mnogo različitih domena
- Nudi i besplatnu uslugu DNS posluživanja 11

¹¹https://www.namecheap.com/domains/freedns/

Kreiranje virtualnog poslužitelja na DigitalOcean

• Kreirati Droplet

debian-s-1vcpu-1gb-fra1... 159.65.123.54

- Pričekati minutu
- Droplet je spreman za korištenje, a lozinka dolazi e-mailom

Hi, Petar Šegina

Resources Activity

DROPLETS (1)

Upravljanje udaljenim računalom - SSH

- Secure Shell protocol
- TCP 22
- RFC 4253 https://tools.ietf.org/html/rfc4253

```
ssh root@159.65.123.54
root@159.65.123.54's password:
You are required to change your password immediately (root enforced)
inux debian-s-1vcpu-1gb-fra1-01 4.9.0-6-amd64 #1 SMP Debian 4.9.82-1+deb9u3 (20-
18-03-02) x86 64
The programs included with the Debian GNU/Linux system are free software;
the exact distribution terms for each program are described in the
individual files in /usr/share/doc/*/copyright.
Debian GNU/Linux comes with ABSOLUTELY NO WARRANTY, to the extent
permitted by applicable law.
ast login: Fri Mar 23 14:49:04 2018 from 141.136.226.217
Changing password for root.
(current) UNIX password:
Enter new UNIX password:
Retype new UNIX password:
root@debian-s-lvcpu-lgb-fral-01:~#
```

SSH - dodatne funkcionalnosti

- \sim /.ssh_config¹²
- Autorizacija ključem
 - Autorizacija samo lozinkom nije sigurna
 - Može se u potpunosti onemogućiti kako bi se smanjila količina bruteforce pokušaja
 - https://www.digitalocean.com/community/tutorials/ how-to-use-ssh-keys-with-digitalocean-droplets
 - Poslužitelju se nude svi lokalni ključevi
 - Problem za privatnost lokalnog stroja
 - Dobra ideja namjestiti ssh_config tako da poslužiteljima nudi lokalni ključ samo ako je tako deklarirano
- Port forwarding https://blog.trackets.com/2014/05/17/ ssh-tunnel-local-and-remote-port-forwarding-explained-withtml

¹² man ssh_config

SSH - izvršavanje skripti

SSH možemo iskoristiti i kako bi izvršili skripte na udaljenom poslužitelju

```
ssh root@159.65.123.54 << HERE
   hostname;
   date;
HERE</pre>
```

Petar Šegina (FER)

19 / 41

SSH - poslužitelj

- Na poslužitelj se možemo spojiti putem SSH jer se na njemu izvršava SSH poslužitelj
- Primjerice, sshd OpenSSH SSH daemon¹³

Poslužitelj nginx

- a free, open-source, high-performance HTTP server and reverse proxy¹⁴
- Jednostavan za uporabu i veoma brz
- apt update && apt install nginx
- nginx sada poslužuje HTML stranu sa /usr/share/nginx/html/index.html

¹⁴https://www.nginx.com/resources/wiki/

Let's Encrypt

- Naša strana je dostupna na internetu, ali nije zaštićena
- Da bi komunikacija s klijentima bila sigurna, potrebno ju je zaštiti TLS-om
- Potrebno je dobiti certificat od nekog Certificate Authorityja kojem preglednici vjeruju
- Najjednostavnije (i besplatno) rješenje Let's Encrypt¹⁵
 - Jednostavan za postaviti uz nginx¹⁶

 $\verb|how-to-secure-nginx-with-let-s-encrypt-on-ubuntu-16-04|\\$

¹⁵https://letsencrypt.org/

¹⁶https://www.digitalocean.com/community/tutorials/

Imamo svoj kutak interneta!

(Ali nitko neće pamtiti našu IP adresu)

Imenovanje računala - DNS

- Domain Name System
- UDP 53
- RFC 1035 https://www.ietf.org/rfc/rfc1035.txt
- Pohranjuje podatke o domeni
 - Koja je adresa poslužitelja za domenu? (A i AAAA)
 - Koji je mail poslužitelj za ovu domenu? (MX)
 - Pokazuje li ova domena na neku drugu? (CNAME)
 - Proizvoljan tekst vezan uz ovu domenu? (TXT)
 - i drugi¹⁷

DNS upiti - alat dig

- Domain Information Grouper¹⁸
- DNS lookup utility¹⁹
- dig @8.8.8.8 +noall +answer ANY fer.hr

fer.hr. 3422 IN A 161.53.72.119

fer.hr. 3422 IN SOA labs5.fer.hr. postmaster.labs5.fer.hr. 2018031301

fer.hr. 422 IN MX 1 fer-hr.mail.protection.outlook.com.

fer.hr. 3422 IN TXT "tWfeXfT/8d0+7Lpa5REWh3pASQErEh8gLqYU4hQ6u4VdJTY7t

fer.hr. 3422 IN NS labs5.fer.hr.

fer.hr. 3422 IN TXT "MS=34689B116A78E433D9BB3A222006AFE3F0010A5B"

fer.hr. 3422 IN NS sysdns.carnet.hr.

DiG HOWTO - https://www.madboa.com/geek/dig/

¹⁸https://ns1.com/articles/decoding-dig-output

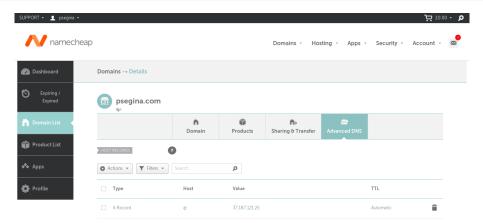
¹⁹man dig

Može li i jednostavnije?

- /etc/hosts
 - Jednostavno mapiranje IP adrese na hostname²⁰
 - Zgodan način za blokiranje određenih poslužitelja

Kako postaviti svoju domenu?

Namecheap - postavljanje DNS upisa

Upravljanje datotekama - SCP, FTP, FTPS, SFTP

- Preko SSH možemo direktno uređivati datoteke na poslužitelju
 - No to nije praktično
- Za jednostavnije upravljanje datotekama na poslužitelju možemo koristiti neki od specijaliziranih protokola
 - SCP
 - secure copy (remote file copy program)²¹
 - Dolazi sa SSH RFC 4251 https://tools.ietf.org/html/rfc4251
 - Način korištenja sličan cp
 - scp lokalna_datoteka.bin user@host:/usr/share/nginx/html/
 - FTP(S)
 - RFC 959 https://tools.ietf.org/html/rfc959.html
 - Potrebno podesiti FTP daemon na poslužitelju
 - Primjerice vsftpd²²²³

 $\verb|how-to-set-up-vsftpd-for-a-user-s-directory-on-ubuntu-16-04|\\$

²¹man scp

²²https://security.appspot.com/vsftpd.html

²³https://www.digitalocean.com/community/tutorials/

Upravljanje datotekama - SCP, FTP, FTPS, SFTP

- Za jednostavnije upravljanje datotekama na poslužitelju možemo koristiti neki od specijaliziranih protokola
 - SFTP
 - SSH File Transfer Protocol²⁴
 - Proširenje protokola SSH
 - Za razliku od SCP nudi i druge operacije nad datotečnim sustavom osim kopiranja

²⁴https://en.wikipedia.org/wiki/SSH_File_Transfer_Protocol

Dinamično generirani sadržaj - (F)CGI

- Možemo posluživati statičke datoteke, no kako posluživati dinamičan sadržaj?
- Common Gateway Interface
 - RFC 3875 https://tools.ietf.org/html/rfc3875
 - Ne moramo svaki puta nanovo implementirati zaduženja HTTP poslužitelja
 - HTTP poslužitelj primi zahtjev
 - Pokrene naš program i na njegov standardni ulaz i okolinu pošalje primljene podatke
 - Ono što program ispiše na svoj standardni izlaz pošalje klijentu
 - Nedostatak za svaki zahtjev stvara se novi proces
 - Proširenje Fast CGI²⁵
- https://www.howtoforge.com/ serving-cgi-scripts-with-nginx-on-debian-squeeze-ubuntu-1 04-p3

²⁵http://www.mit.edu/~yandros/doc/specs/fcgi-spec.html

e-mail, kalendar i kontakti

- e-mail
 - Slanje Simple Mail Transfer Protocol²⁶
 - Pristup sandučiću Internet Message Access Protocol²⁷ i Post Office Protocol²⁸
 - Protokoli ne koriste TLS po defaultu varijante SMTPS, IMAPS, POP3S. StartTLS²⁹

²⁶https://tools.ietf.org/html/rfc5321

²⁷https://tools.ietf.org/html/rfc1730

²⁸https://tools.ietf.org/html/rfc1081

²⁹https://en.wikipedia.org/wiki/Opportunistic_TLS

e-mail, kalendar i kontakti

WebDAV

- Web Distributed Authoring and Versioning³⁰
- RFC 4918 https://tools.ietf.org/html/rfc4918
- Proširenje HTTP-a koje omogućuje upravljanje dokumentima na poslužitelju
- CardDAV
 - vCard Extensions to WebDAV³¹
 - RFC 6352 https://tools.ietf.org/html/rfc6352
- CalDAV
 - Calendaring Extensions to WebDAV³²
 - RFC 4791 https://tools.ietf.org/html/rfc4791

26.03.2018

³⁰https://en.wikipedia.org/wiki/WebDAV

³¹https://en.wikipedia.org/wiki/CardDAV

³² https://en.wikipedia.org/wiki/CalDAV

Vrijeme - NTP

- Svako računalo ima svoj sat
- Satove među računalima potrebno je sinhronizirati
- Network Time Protocol³³
 - RFC 958 https://tools.ietf.org/html/rfc958
- Sinkronizacija pomoću lokalnih servisa
 - ntpd³⁴
 - systemd-timesyncd³⁵
- Važno je imati ispravno podešeno vrijeme, u suprotnom neke usluge mogu prestati ispravno raditi
 - TLS
 - DNS
 - e-mail

Petar Šegina (FER) NKOSL 26.03.2018 34 / 41

³³https://en.wikipedia.org/wiki/Network_Time_Protocol

³⁴https://en.wikipedia.org/wiki/Ntpd

³⁵https://wiki.archlinux.org/index.php/systemd-timesyncd

VPN

- Virtual Private Network
- Omogućava da se ponašamo kao da smo dio neke druge privatne mreže
- Možemo pristupati resursima samo unutar mreže
- Možemo pristupati vanjskim resursima šaljući zahtjeve iz te mreže
- Podiže razinu sigurnosti i privatnosti mrežnog pristupa
- OpenVPN https://openvpn.net/
- https://www.digitalocean.com/community/tutorials/ how-to-set-up-an-openvpn-server-on-ubuntu-16-04

Kamo dalje?

- Na FER-u
 - Komunikacijske mreže³⁶
 - Mrežno programiranje ³⁷
 - Raspodijeljeni sustavi³⁸
 - Osnove izrade PHP aplikacija ³⁹
 - NKOSL o mrežama i uslugama pričat ćemo još
- Beej's Guide to Network Programming⁴⁰
- Uz znanje dobiveno danas, pokušajte sami postaviti svoju web stranicu
 - Shameless plug https://psegina.com
 - Obavezno nam pošaljite link na nkosl@kset.org

³⁶https://www.fer.unizg.hr/predmet/kommre

³⁷https://www.fer.unizg.hr/predmet/mrepro

³⁸https://www.fer.unizg.hr/predmet/rassus

³⁹https://www.fer.unizg.hr/predmet/oipa

⁴⁰https://beej.us/guide/bgnet/

```
https://en.wikipedia.org/wiki/Request_for_Comments
https://en.wikipedia.org/wiki/Category:
Transport_layer_protocols
https://tools.ietf.org/html/rfc768
https://tools.ietf.org/html/rfc793
https://en.wikipedia.org/wiki/Telnet
https://tools.ietf.org/html/rfc15
https://en.wikipedia.org/wiki/Transport_Layer_Security
https://tools.ietf.org/html/rfc5246
https://www.ietf.org/rfc/rfc2616.txt
https://stackoverflow.com/questions/19147280/
how-do-you-pipe-echo-into-openssl
```

```
https://education.github.com/pack
https://www.digitalocean.com/
https://www.digitalocean.com/pricing/
https://www.namecheap.com/
https://www.namecheap.com/domains/freedns/
https://tools.ietf.org/html/rfc4253
https://www.digitalocean.com/community/tutorials/
how-to-use-ssh-keys-with-digitalocean-droplets
https://blog.trackets.com/2014/05/17/
ssh-tunnel-local-and-remote-port-forwarding-explained-with-ex
html
https://www.nginx.com/resources/wiki/
https://letsencrypt.org/
```

```
https://www.digitalocean.com/community/tutorials/
how-to-secure-nginx-with-let-s-encrypt-on-ubuntu-16-04
https://www.ietf.org/rfc/rfc1035.txt
https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_DNS_record_types
https://ns1.com/articles/decoding-dig-output
https://www.madboa.com/geek/dig/
https://tools.ietf.org/html/rfc4251
https://tools.ietf.org/html/rfc959.html
https://www.digitalocean.com/community/tutorials/
how-to-set-up-vsftpd-for-a-user-s-directory-on-ubuntu-16-04
https://en.wikipedia.org/wiki/SSH_File_Transfer_Protocol
https://tools.ietf.org/html/rfc3875
```

```
http://www.mit.edu/~yandros/doc/specs/fcgi-spec.html
https://www.howtoforge.com/
serving-cgi-scripts-with-nginx-on-debian-squeeze-ubuntu-11.
04-p3
https://tools.ietf.org/html/rfc5321
https://tools.ietf.org/html/rfc1081
https://en.wikipedia.org/wiki/Opportunistic_TLS
https://tools.ietf.org/html/rfc4918
https://en.wikipedia.org/wiki/CardDAV
https://tools.ietf.org/html/rfc6352
```

https://en.wikipedia.org/wiki/CalDAV https://tools.ietf.org/html/rfc4791

```
https://en.wikipedia.org/wiki/Network_Time_Protocol
https://tools.ietf.org/html/rfc958
https://en.wikipedia.org/wiki/Ntpd
https://wiki.archlinux.org/index.php/systemd-timesyncd
https://openvpn.net/
https://www.digitalocean.com/community/tutorials/
how-to-set-up-an-openvpn-server-on-ubuntu-16-04
https://beej.us/guide/bgnet/
```